

Predmet : Organizacija i ekonomika biznisa

Šifra: I -10 OEB

ESPB: 5

Predavač:

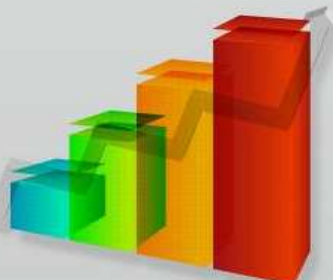
Mr Nikola Radivojević

PLAN NASTAVE

SREDSTAVA I IZVORI SREDSTAVA PREDUZEĆA

OČEKIVANI ISHODI

- Razumete i shvatite razliku između sredstava i izvora sredstava
- Shvatite značaj pravilnog finansiranja sredstva preduzeće
- Razumete analizu bilansa stanja

Sredstva i izvori sredstava preduzeća

Imovina preduzeća predstavlja skup različitih sredstava angažovanih za potrebe obavljanja poslovnih zadataka preduzeća.

Za efikasno obavljanje zadataka preduzeće mora da raspolaže određenom imovinom, odnosno sredstvima. Vrsta, obim i kvalitet sredstava uslovljeni su zadacima koje preduzeće treba da obavi i na taj način ostvari svoj osnovni cilj postojanja. Drugim rečima, kvalitet i kvantitet sredstva treba da odgovara zahtevima zadataka preduzeća.

Prilikom upotrebe termina **imovina preduzeća**, treba biti oprezan budući da termin dvijako koristi: sa jedne strane da opiše ukupnu imovinu preduzeća, kao sumu svih sredstva sa kojima raspolaže preduzeća, a sa druge strane se odnosi na **imovinu prema poreklu** tj. u čijem je vlasništvu ta imovina i kome bi ona treba da pripadne nakon prestanka rada preduzeća. U prvom slučaju termin se odnosi na ukupnu aktivu, a u drugom slučaju misli se na kapital.

Sredstva i izvori sredstava preduzeća

Sredstva preduzeća se definišu sa dva aspekta:

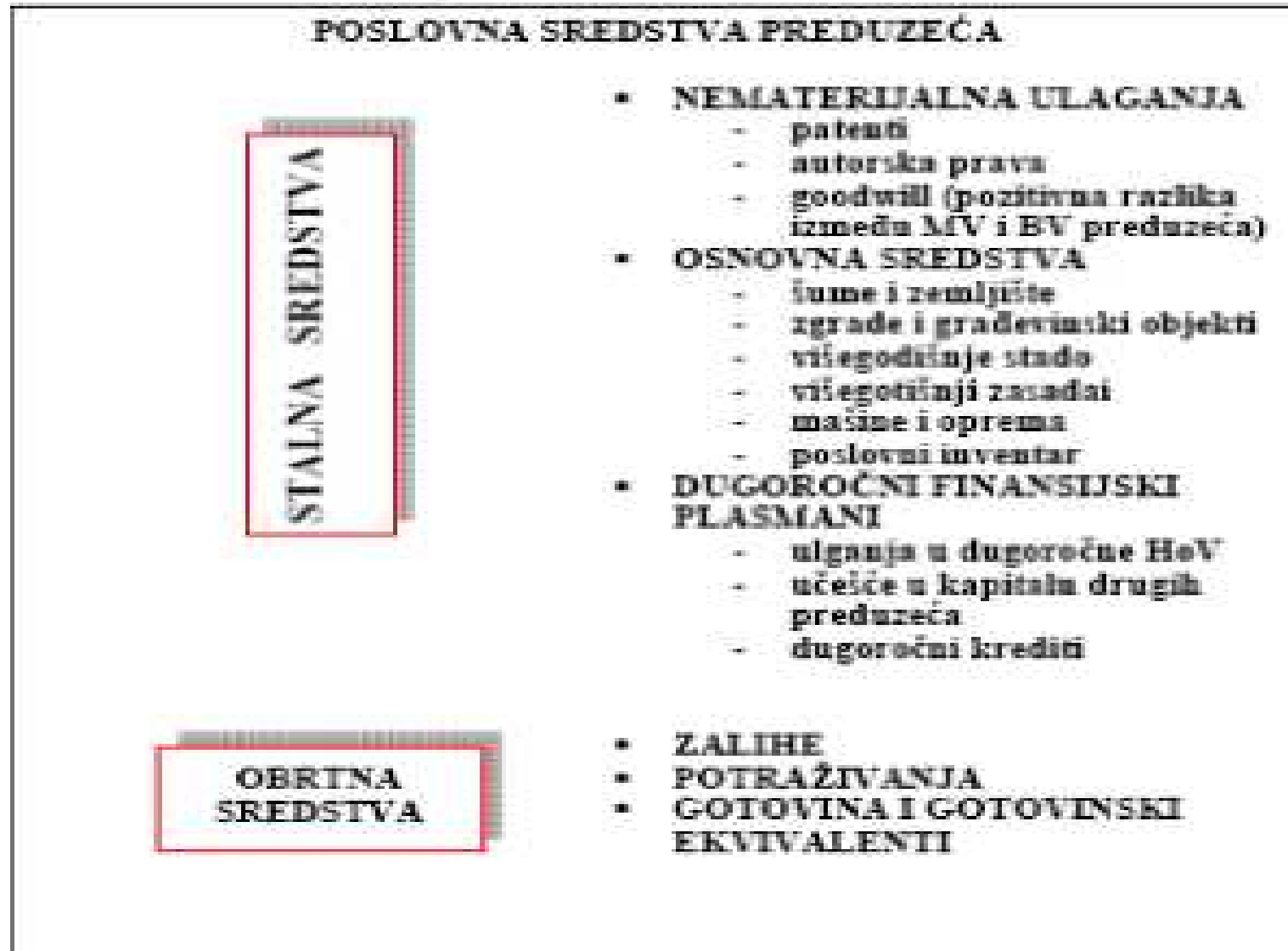
Sredstva i izvori sredstava preduzeća

Bez obzira na oblik ili funkciju sva sredstva prema nameni tretiraju se kao **poslovna sredstva**.

Poslovna sredstva predstavljaju sredstva koja su neophodna za obavljanje poslovnih zadataka preduzeća i dele se u dve kategorije:

- **STALNA SREDSTVA** – predstavljaju sredstva koja se prilikom korišćenja postepeno proše (amortizuju) i svoju vrednost postepeno prenose na vrednost novog proizvoda.
- **OBRTA SREDSTVA** – predstavljaju sredstva koja se u potpunosti troše u toku jednog reprodukcionog ciklusa i u celini prenose svoju vrednost na sledeći oblik sredstva. U toku jednog reprodukcionog ciklusa obrta sredstva doživljavaju metamorfozu tj. transformaciju iz jednog pojavnog oblika u drugi, ali zadržavajući početnu kvantitativnu vrednost (N1-R1- R2-N2)

Sredstva i izvori sredstava preduzeća

Sredstva i izvori sredstava preduzeća

Brojni su kriterijumi za klasifikaciju obrtnih sredstva:

- **angažovanje u procesu reprodukcije:**
 - u fazi nabavke – novčana sredstva, avansi i materijal
 - u fazi proizvodnje – prelazni tehnološki oblici
 - u fazi realizacije – gotovi proizvodi, potraživanja za prodatu robu, novac
- **karakter obrtnih sredstva:**
 - novčanom obliku – gotovina i ostali novčana sredstva i potraživanja u novčanom obliku
 - robnom obliku – zalihe materijali i gotovih proizvoda
 - prelaznom tehnološkom obliku - poluproizvodi
- **izvor iz kojih potiču obrtna sredstva**
 - sopstvena
 - tuđa

Sredstva i izvori sredstava preduzeća

OBRITNA SREDSTVA U PREDUZEĆU

OBRITNA SREDSTVA

- **ZALIHE**
 - materijala
 - nedovršene proizvodnje
 - gotovih proizvoda
 - određena sredstva za rad

- **POTRAŽIVANJA**
 - avansi
 - potraživanja od kupaca
 - depoziti i kaucije
 - ostala kratkoročna potraživanja

- **GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI**
 - novac na tekućim računima
 - gotovina u blagajni
 - hartije od vrednosti
 - kratkoročni finansijski plasmani

Sredstva i izvori sredstava preduzeća

Obim i struktura obrtnih sredstva uslovljeni su karakteristikama preduzeća i karakterom njegovog poslovanja. Sve faktore koji utiču na obim i strukturu obrtnih sredstava možemo svrstati u dve grupe:

1. objektivni faktori
2. subjektivni faktori

U objektivne faktore spadaju obim i asortiman proizvoda i proizvodnje, tehničko-tehnološke karakteristike proizvodnje, uslovi nabavke i prodaje.

U subjektivni faktori ogledaju se u sposobnosti preduzeća da obezbedi optimalan ritam cirkulacije sredstava, a to pre svega zavisi od sinhronizacije nabavke predmeta rada i proizvodnje, ritma prodaje gotovih proizvoda, naplate potraživanja i sl.

Za svako preduzeće važno je da obezbedi adekvatan izvor finansiranja obrtnih sredstva. Način finansiranja, pre svega zavisi od polsovne politike preduzeća, ali uobičajeno je da se trajna obrtna sredstva finansiraju iz dugoročnih, a povremena obrtna sredstva iz kratkoročnih izvora finansiranja. Deo obrtnih sredstva koji se finansira iz dugoročnih izvora su tzv. neto obrtna sredstva.

Sredstva i izvori sredstava preduzeća

Izvori sredstava preduzeća predstavljaju poreklo, odnosno način na koji su sredstva pribavljena.

Izvori sredstva su:

1. SOPSTVENI KAPITAL
2. DUGOROČNE I KRATKOROČNE OBAVEZE (prema kreditorima, dobavljačima, zaposlenima i dr.)

Sredstva pribavljena prilikom osnivanja preduzeća ili koja su rezultat poslovanja samog preduzeća, predstavljaju sopstvena sredstva tzv. sopstveni ili trajni kapital.

Ukupna sredstva preduzeća predstavljaju njegovu **bruto imovinu** i zajedničkim imenom nazivaju se **aktiva**. Izvori sredstva zajedničkim imenom nazivaju se **pasiva**.

Sredstva i izvori sredstva se iskazuju u bilansu stanja.

Aktiva = Pasiva

Aktive - Ukupnih obaveza = Sopstveni kapital (Neto imovina preduzeća)

Bilansni prikaz sredstva i izvora sredstva preduzeća:

БИЛАНС СТАЊА
на дан _____ 20__ године

- у износима динара -

Група рачуна, број	ПОЗИЦИЈА	АОП	Половина Бил	Паро	
				Трупа позива	Трупа позива
1	2	3	4	5	6
	АКТИВА				
	A. СТАЛНА ИМОВИНА (001 + 002 + 004 + 005 + 009)	001			
00	I НЕПЛАЋЕНИ УПИСАНИ КАПИТАЛ	002			
010	B. ОСОБНИ	003			
01 Бил 010	B1. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМАЊА	004			
	B2. НЕКРЕТНОСНЕ ПОСТРОЈЕЊА, ОПРЕМА И ВИСОКОНА СРЕДСТВА (005 – 007 + 009)	005			
020, 022, 023, 025, 027 (бил), 028 (бил), 029, 029, 027 (бил), 030 (бил)	1. Недвижности, постројена и опрема	005			
024, 027 (бил), 030 (бил)	2. Нематеријална имanja	007			
021, 023, 027 (бил) и 030 (бил)	3. Високона средства	009			
	V. ДУГОРОЧНА ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ (010 – 013)	006			
030 (бил), 030, 030 (бил)	1. Учећа у капиталу	010			
030 (бил), 030, 030 (бил) и 030	2. Остале дугорочне финансијске пласмане	011			
	B. ОБРТАНА ИМОВИНА (013 + 014 + 015)	012			
030 (бил), 030, 030 (бил)	I. ЗАЛННЕ	013			
04	K. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА	014			
	B2. КРАТКОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА, ПЛАСМАНИ И ГОТОВИНА (015 + 017 + 018 + 019 + 020)	015			
05, 07 и 08 (бил), 020	1. Потраживања	015			
020	2. Потраживања из ванкредитних односа на добити	017			
03 (бил) и 037	3. Краткорочни финансијски пласмане	018			
04	4. Готови новчаници и готовина	019			
07 и 08 (бил), 020	B. Парна на датум вредност и АКТИВА ВРЕДНОСТИ ДОСТАВЉЕНА	020			
080	B. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА	021			
	Г. ПОСЛОБНА ИМОВИНА (021 + 012 + 021)	022			
08	Д. ГУВЕНТАЛ КОНАД ВИСНЕ КАПИТАЛА	023			
	Б. УКУПНА АКТИВА (020 + 023)	024			
08	В. БАЊИВЛАДНА АКТИВА	025			

* у износима динара *

Група рачуна, број	ПОЗИЦИЈА	АОП	Половина Бил	Паро	
				Трупа позива	Трупа позива
1	2	3	4	5	6
	ПАСИВА				
	A. КАПИТАЛ (100 + 102 + 103 + 104 + 105 + 106 + 107 + 108 + 109 + 110)	101			
09	I. ОСНОВНИ КАПИТАЛ	102			
09	B. НЕПЛАЋЕНИ УПИСАНИ КАПИТАЛ	103			
09	B2. РЕЗЕРВЕ	104			
090 и 091	B2. РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ	105			
092	B2. НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ПО ОСНОВИ АКТИВА ОБВЕРДНОСТИ	106			
093	B2. НЕРЕАЛИЗОВАНИ ГУВЕНТАЛ ПО ОСНОВИ КАПИТАЛ ОБВЕРДНОСТИ	107			
094	B2. НЕРАСПОРЕЂЕНИ ДОБИТАК	108			
095	B2. ГУВЕНТАЛ	109			
097 и 098	B2. СТОПЉЕНЕ СОПСТВЕНЕ АКЦИЈЕ	110			
	B. ДУГОРОЧНЕ РЕЗЕРВИСКИ ОБАВЕЗЕ (111 + 112 + 113)	111			
10	I. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСКИ	112			
11	K. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (114 + 115)	113			
110 и 115	1. Дугорочне кредити	114			
11 Бил 110 и 115	2. Остале дугорочне обавезе	115			
	B2. КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (117 + 118 + 119 + 120 + 121 + 122)	116			
10, 100 и 127	1. Краткорочни финансијски обавезе	117			
107	2. Обавезе по основу средстава намењених продаји и средстава пословања које се обуставља	118			
103 и 104	3. Обавезе из пословања	119			
105 и 106	4. Остале краткорочне обавезе	120			
107, 108 (бил) и 109	5. Обавезе по основу пореза на датум вредност и готовина и облици 100	121			
109	6. Обавезе по основу пореза на добити	122			
	B. ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	123			
	Г. УКУПНА ПАСИВА (101 + 111 + 123)	124			
08	Д. БАЊИВЛАДНА ПАСИВА	125			

Reference:

- Paznović-Leko, V., (2008), Računovodstvo, Zavod za udžbenike, Beograd.
- Stančić, P., (2006), Savremeno upravljanje finansijama preduzeća, Ekonomski fakultet u Kragujevcu, Kragujevac.
- Van Horne, C.J., (1993), Finansijsko upravljanje i politika, Mate, Zagreb.

Hvala na pažnji

